

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vs dopis naj se pošilja na uredništvo. Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik: Komercijalna banka „Edinosti“. — Tisk: tiskarna „Edinosti“, vplavna zadruga s omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-82.
Naročnina znaša: Za celo leto K 24—
za pol leta 12—
za tri mesece 6—
Za nedeljsko izdajo na celo leto 520
za pol leta 260

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone
Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vtn
Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vtn
Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 5—
vsaka nadaljna vrsta 2—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev
Oglase sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačila in toži se v Trstu.
Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnehranični račun št. 841.632.

Položaj na severu in jugu.

DUNAJ, 1. (Cenzurirano). Težko je sedaj na severnem Poljskem. Nemški napadi pri Lovicu in Lodzu, ki se nadaljujejo z veliko energijo, so tudi še nadalje uspešni, kar je razvidno iz števila ujetnikov in velikosti plena.

Operacije na severnem bregu Vise še niso stopile v odločilni štadij.

Na srednjem in južnem Poljskem si nasprotni sile dozdevno drže ravnotežje.

Feldcajgmojster Potiorek je mogel danes poročati o zmagovitnem zaključku tretjega dela operacij v Srbiji. Uspehi so zelo razveseljivi. Skupna vojna moč Srbije, ki se cenila na 25.000 mož — Srbi so za te boje uporabili zadnje puške, zadnji top — je bila vržena iz njenih pozicij ob Kolubari in Ljigu in prisiljena, da se je umeknila. Prodiranje avstro-ogrskih kolon preko Učice v dolino zapadne Morave je najbrž pospešilo ta srbski ukrep. Smatrati je, da bodo naše zmagovalne čete po kratkem odmoru nadaljevale zasledovanje premaganega sovražnika. V to se zde posebno sposobne in poklicane one kolone, ki so prodrele v ozemlje jugovzhodno od Valjevega proti Gornjemu Milanovcu in preko Učice. Možnost, da se vojna kmalu konča, bi se tako še povečala. Belgrad bi znal ob nadaljevanju operacij preko Konatic proti vzhodu pasti v roke našim četam kot zrel sad. Operacijski smoter pa ostane slej ko prej popolno uničenje srbske armade; pred tem glavnim smotrom morajo še zaostajati vsi postranski nameni. — (Tagespost.)

Boji z Rusi v Karpatih.

BUDIMPEŠTA, 1. (Cenzurirano). Po poročilih, ki prihajajo semkaj, se more reči, da ruski vdor v Karpatse močno nazaduje. Zasledovanje iz Homonne pregnanih Rusov v dolini Laborca se nadaljuje. Korak za korakom dobivamo tal in gonimo Ruse pred seboj. Ugodno vreme in dobra pota olajšujejo naše operacije. — Prebivalstvo sprejema naše hrabro se boreče vojske z viharim navdušenjem. Včeraj je bilo pri Paphazi ujetih 600 sovražnikov. Skoraj vsi pripadajo nekemu sibirskemu polku. Sedaj pokopujejo veliko število ruskih mrtvecev pri Homonni.

Umeknitev iz Črnovic.

BEROLIN, 1. (Cenzurirano v »Tagespost«). »Lokalanzeiger« poroča: Avstrijske čete so se po pettedenskem, vedno z novimi četami zastavljajočem silnem pritisku veliko močnejših sovražnih sil morale umekniti iz vzrokov strateških oziror. Vkljub temu umikanju pa so Rusi, ker niso vedeli za to, še ves prihodnji dan obstreljevali pozicije, ki jih je zastupila avstrijska artiljerija. Poveljništvo bukovinske deželne obrambe se v svojih operacijah da voditi po pričakovanju, da bi čim manj ozemlja prepustilo ruskemu upostanjenju.

BUDIMPEŠTA, 1. (Cenzurirano v »Tagespost«). »Esti Ujszag« poroča iz Dornawatre: Po poročilih, ki prihajajo iz Črnovic, se prihod Rusov v Črnovice sedaj ni izvršil tako paradno, kakor prvkrat. Sedaj so bili previdnejši in so poslali naprej kavalerijske patrulje, nakar je prispela pred mestno hišo najprej ruska vojaška komisija z mirovno zastavo. Ko so prišli Rusi v mesto, so zahtevali, da se morajo odstraniti vsi med tem časom nalepljeni lepaki. Papirnati denar, ki ga je izdalo mesto, ostane v veljavi. Vojaški poveljnik je celo odredil, naj se še tiskajo novi bankovci. Ruski vojski so v mestu mirni in so popravili razdejani vodovod. Na javni red Rusi ne pazijo po svoji lastni volji, temveč ker jim romunski konzulat strogo gleda na prste. Vkljub temu, da se dogajajo plenitve pri Romunih, ki bivajo na oni strani Pruta, je razpoloženje v mestu zaupljivo. Prehranjevanje naših vojakov, ki v izbornih pozicijah, ob pogojih, ki so zelo ugodni za nas, čakajo bitke, je izborno.

S srbskega bojišča.

BUDIMPEŠTA 1. (Cenzurirano.) Z južnega bojišča se poroča: Naše čete so na vsej

južni fronti v neprestanem stiku s sovražnimi četami. Poraz Srbov pri Lazarevcu vpliva zelo na srbski odpor. Sreči. Celo vrhove majhnih hribov pokriva oblaki. Po dolinskih poteh ni mogoče hoditi, toda vse to nikakor ne zmanjšuje poguma naših hrabrih vojakov. Velik del prebivalstva zapadne Srbije beži v Novo Srbijo in tako imajo naši vojski sijajna stanovanja. — Premagati moramo edino le še zadnje gorske zapreke, da dosežemo ono črto, na kateri se srbska armada ne more več izogniti odločilne bitke.

Z nemško-francoskega bojišča.

Emc se pripravljajo za naskok na Calais.

DUNAJ, 1. (Cenzurirano). Najodličnejši strokovnjaki velikih angleških listov so edini v tem, da je neposredno pričakovati strahovitega napada Nemcev na zavezniške pozicije pri Calaisu. »Times« in »Evening News« priobčujeta sledečo vest: Dan zadnem prihajajo velikanski vojaški vlaki iz vseh belgijskih mest z ogromnimi masami čet v prednje vrste strelskih jarkov. Šestdeset takih vlakov je odšlo iz Genta, osemindvajset iz Brugge, trideset iz Monsa, štirideset iz Maubeugea in petdeset iz Bruslja. Popolnoma sveže čete so dosepele v Dixmuiden, Ypern in Ostende, med njimi velike množine kavalerije iz Braunschweiga. Nemci so začeli obstreljevati Ramscapelle. Neki nemški avijatik je skušal ponovno razrušiti angleški glavni stan v Poppinghe. Naklep se mu ni posrečil, pač pa je bomba ubila več oseb. 200 novih 32,5 centimetrskih (?) topov so pripeljali v severno Flandrijo in 50 oklopnih avtomobilov, ki jih vse vodijo Kruppovi inženirji. V Seebrügge je dospela iz Kiela cela vrsta na nov način zgrajenih podmorskih čolnov in veliko število hitrih, oklopnih in z brzostrelnimi topovi opremljenih motornih čolnov.

Kakor poroča »Daily Mail«, so Nemci trdno prepričani, da bodo nadalje začeli s korakom dobivamo tal in gonimo Ruse pred seboj. Ugodno vreme in dobra pota olajšujejo naše operacije. — Prebivalstvo sprejema naše hrabro se boreče vojske z viharim navdušenjem. Včeraj je bilo pri Paphazi ujetih 600 sovražnikov. Skoraj vsi pripadajo nekemu sibirskemu polku. Sedaj pokopujejo veliko število ruskih mrtvecev pri Homonni.

Car na bojišča.

PETROGRAD, 1. (Kor.). Car je danes ob 10 dopoldne odpotoval na bojišče.

Turčija proti tropsporazumu.

Turško uradno sporočilo.

CARIGRAD, 1. (Kor.). Glavni stan objavlja sledeče sporočilo: Na mejah aberdejdžanski se nadaljuje boj. V Trapezunt je dospel prvi vlak z ujetniki, šestimi častniki in 83 vojak.

Boji s Francozi.

CARIGRAD, 1. (Kor.). Po poročilih iz uradnega vira se je južno od Fezzana pri Schanih-Ain-Galaka vršila bitka med Senussij in francoskimi četami. Vodja Senussijev, šejk Abdullah je našel v boju smrt, Francozi pa so bili pognani v beg. Senussiji so tudi v kanemski in wadajski okolici dosegli sijajne zmage.

Cenzurirana šestinsšestdesetletnica.

GRADEC, 1. (Kor.). Povodom jutrišnje šestinsšestdesetletnice cesarjevega vladanja se je mesto odelo z zastavami. Ko se je zmrčilo, se je mnogo oken posvetilo v sijaju luči. Godba meščanskega zbora je priredila mirozov. Tisočero glava množica je oživljala ulice in sledila godbi, za katero je korakalo več sto skavtov z zastavami v avstrijskih, štajerskih in nemških državnih barvah. Na Olavnem trgu je igrala godba ces. himno, ki je izzvala vnete klice na cesarja in jo je množica pe. a odkritih glav. Godba je nato korakala k zbor-

nemu poveljništva in dvorcu in je tamkaj igrala patriotske komade. Ob poli 8 zvečer se je vršil v Štefanijini dvorani slavnostni večer v korist božičnim darovom za vojske tretjega vojnega zbora na bojišču. Večer se je zaključil z navdušenimi ovacijami zveznim vladarjema in armadama.

DUNAJ, 1. (K.). Na cesarski slavnosti, prirejeni tamošnjim ranjenim vojakom v veliki slavnostni dvorani vseučilišča, je imel rektor, prof. Reinhold, govor, v katerem je razlagal veliki pomen današnje slavnosti obletnice zasedenja prestola. Opozorilni na soglasje, s katerim so šli narodi monarhije v vojno, je izrekal vojakom zahvalo in spoštovanje od strani vseučilišča ter jim zaželel skorajšnjega ozdravljenja ran, zadobljenih v vojni. Rektor je zaključil izjavivši, da je današnji dan za vojske obnovev prispege zvestobe do monarhije in domovine, ki jej želi sreče in zmage.

Po rektorjevem govoru so peli cesarsko pesem.

DUNAJ, 2. (Kor.). Mesto je danes slavnostno okrašeno. V vseh okrajih je večina hiš izvesila zastave, da proslave šestinsšestdesetletnico vladanja Nj. Veličanstva v tako pomembnih časih. V vseh cerkvah in božjih hišah prestolnice so se vršile slovesne božje službe, ki jim je prisostvovalo uradništvo, zastopništvo dežele in mesta, odposlanstva društev in šolska mladina z učiteljstvom. Časopisje proslavlja šestinsšestdesetletnico cesarjevega vladanja z navdušenimi slavnostnimi članki.

Neresničnost vesti o skrivnem dogovoru Švice z Avstro-Ogrsko.

BERN, 1. (Kor.). Tukajšnji zastopnik lista »Corriere della Sera« je imel s zveznim predsednikom Hofmannom p govor, ki ponovno označuje vest o skrivnem dogovoru med Švico in Avstro-Ogrsko kot neresnično. Švicarski prebivalstvo je vedno stavilo nevtralnost z neodvisnostjo z isto mero, za katere »brambo je šele leta 1907 dovolilo reorganizacijo armade in dežela je tudi sedaj pripravljena sprejeti nove žrtve, da pokrije primanjilja 300 milijonov. Švicarski narod je pripravljen, ako je potreba, doprinesiti še druge žrtve.

Anglija in Belgija sta se pripravili za vojno proti Nemčiji že za časa mira.

BERLIN, 1. (Kor.). List »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« prinaša nove dokaze, da je Angleška skupaj z Belgijo pripravljala vojno proti Nemčiji ne samo diplomatsko, temveč tudi vojaško že za časa mira. List piše: Ponovno so upile naše čete skrivne, od angleškega generalnega stana izdane vojaške ročne knjige glede cest in rek v Belgiji. Te knjige, ki so dostopne samo zaupno in samo gotovim osebam, vsebujejo glasov vojaških potvedovanj zelo natančne popise terena.

Krivo poročilo o zbiranju bolgarskih čet v okrajih Strumnica in Kistendil.

SOEJIA, 1. (Kor.). »Agence Tel. Bulgare« javlja: Iz Aten in Nika se razširja krivo poročilo, da Bolgarija zbira v obmejnih okrajih Strumnica in Kistendil čete. Tež zlagani in čisto neosnovani vesti verujejo tudi listi, ki razpolagajo z vsemi sredstvi, da bi lahko v uradnih krogih inozemskih glavnih mest, katerim je stanje v Bolgariji povsem jasno, dognali neresničnost teh poročil.

Oster ruski glas na naslov Bolgarske.

KVDANJ, 1. (Kor.). »Novoje Vremja« razpravlja v svojem uvodniku od 24. novembra o dosedanjem vedenju bolgarske politike ter se na srčič način izreka o govoru posl. Genadjeva, ki ga označa kot bivšega človeka.

List citira besede Genadjeva: Mi nismo rusofil. Interesi Bolgarske niso združljivi z interesi Rusije, ter pripominja naslednje: S temi negativnimi vprašanji, ki so brez vsake realne vsebine, označuje govornik odnose Bolgarske do Rusije. Zdi se, da naša diplomacija v zadnjem času ni pogodila v Sofiji napram Bolgarom pravega tona, ako se odgovorni govorniki večine ministrstva, ko

omenja Rusijo, omeja na omenjena na polmlostna vprašanja. Mislimo si le, da Genadjev dovoljuje Rusiji milostno, da uresniči naloge naše politike, ako ne najde ničesar v njej, kar bi moglo izzvati protest od strani Bolgarov. Ali je tako nizko padla avtoriteta osvoboditeljce, da potrebujemo sporazumljenja in odobrenja od strani bolgarskega ministrstva pri uresničevanju teh nalog, ki smo si jih mi, Rusija, stavili na Balkanu.

Potem govori list o možnosti, da Bolgari preidejo v Makedonijo in se povzpnejo do sledeče grožnje: V tem slučaju ne bi — in prepričani smo, da naš nazor odgovarja razpoloženju vse misleče Rusije — nobena stvar mogla zadržati čustva nevolje in ogorčenja. Glede Bolgarske bi se mogle uporabiti grozovite besede Taras Bulbe: Jaz sem terodila, in jaz te tudi umorim.

Državni tajnik Zedinjenih držav Bryan pravi, da se ne bode trudil glede kršenja nevtralitete z Aequadorjem in Kolumbijo.

LONDON, 1. (Kor.). »Daily Telegraph« poroča iz Washingtona: Državni tajnik Bryan je dal razumeti, da se radi angleško-francoskih protestov glede kršenja nevtralnosti ne bode več trudil z Aequadorjem in Kolumbijo. Nasproti angleškim trditvam, da se nahaja v Kolumbiji nemška brzojavna ščacija na iskre, se ameriška vlada zadovoljuje z izjavo kolumbijske vlade, da to ni res. Ne da se reči, kaj ukrenejo Zjedinjene države, ako bi Angleška in Francoska nastopili samostojno proti Kolumbiji. Dopisnik lista »Daily Telegraph« misli, da bi se zjedinjene države ne protivile energičnemu nastopu Angleške in Francoske. Treba je čakati, ako se bode ta Angleška in Francoska družili to storiti in ako se v najskrajnem slučaju zjedinjene države res ne bi potrudile.

Danski parnik »Mary« zadel ob mino ter se potopil.

LONDON, 1. (Kor.). Danski parnik »Mary« je v nedeljo, ko je plul iz Esbjorga v Grimsby, v severnem morju zadel ob mino in se potopil. 14 mož broječa posadka se je rešila v dveh čolnih. Poveljnika, in sedem mož, ki so bili v enem čolnu skupaj, je pripeljal parnik »Yuno« »Wilson-črte« v Grimsby. O drugem čolnu ni nobenega sledu.

Žrebanje.

DUNAJ, 1. (Kor.). Na današnjem žrebanju srečk l. 1864 je zadel glavni dobitek 300.000 K ser. 2954 št. 15, 40.000 K je dobila ser. 723, št. 12, 20.000 K ser. 2515 št. 54, po 10.000 K serija 1517 št. 84 in serija 1983 št. 166.

Sueški prekop.

Tu je temeljna točka britanskega svetovnega gospodstva: Sueški prekop je žleb, ki posreduje promet med Evropo in mnogimi pristanišči Afrike, Azije in Avstralije. Posest Egipta in Indije je spojena z gospodstvom nad sueškim prekopom. To gospodstvo je zagotovil Angleški dalekognidni pogled državnik Desraelija. Ko je bil leta 1875. egiptovski kedive — kakor smo že pripovedovali v tem listu — v denarnih zadregah, je kupila Anglija od njega delnice sueškega prekopa in je s tem položila temelj britanskemu gospodstvu v Egiptu. Z obstreljevanjem Aleksandrije leta 1882. je Anglija položila svojo težko roko na staro deželo Faraonov, dasi je morala za varnost svoje posesti še dolgo biti težke boje na mejah Sudana. No, Anglija se ni ustrašila največjih žrtve, da si preko sueškega prekopa zagotovi svojo pomorsko pot v iztočno Indijo. Ta prekop sta sicer ustvarila francoski kapital in francoska inženirska znanost. Ali vsled nesrečne vojne leta 1870. — 1871. oslabiljena Francija ni mogla prepričati Angliji zasedenja Egipta in Sueza.

Poleg gothartske železnice je sueški prekop gotovo največji tehnični čudež 19. stoletja in je pred nekoliko dnevi — dne 19. novembra — bila 45letnica njegove otvoritve. To je bil velik dgoodek, nenavadno slavlje. Zastopani so bili vsi evropski dvori, naš po vladarju Francu Josipu

samem. Za te slavnosti je potrosil kedive nad dvalset milijonov frankov.

Dela za sueški prekop so trajala nad deset let pod vrhovnim vodstvom Francoza Ferdinandia pl. Lessepsa. Svečanost »prve lopate« se je vršila v Port-Saidu dne 28. aprila 1859. Za pridobitev potrebnih sredstev je ustanovil Lesseps delniško družbo s pretežno francoskim kapitalom, ki obstoji še danes in spada med tiste družbe na svetu, ki dajejo najboljšo rento. Gradnja prekopa je začela z vojsko 25 tisoč delavcev, največ urojenih Egiptčanov, Felasov. Ker pa niso bili telesno dorasli napornemu delu in so pomirali v masah, so jih morali nadomestiti z evropskimi delavci, vsled česar so seveda stroški mnogo porastli. Največja težava je bila v pomankanju pitne vode v kamenitih tleh puščave. Donašanje vode na kamelah je stalo dnevno 8000 frankov. Temu nedostatku so prišli v okom šele leta 1863., ko je bil dovršen prekop sladke vode, ki vodi od Zauzatiga do Sueza. Ž železno vztrajnostjo so vendar premagali vse težave, da so se ob neizmernem veselju in navdušenju dne 18. marca 1869. prvkrat združili valovi Sredozemskega morja z vodami gorskih jezer, ki leže na južnem koncu prekopa.

S tem je bilo dovršeno delo, s katerim so se bavili že stari Faraoni.

Že v 14. stoletju pred Kristom sta Sethos in Ramses II. gradila prekop od Nila skozi jezero Timsah do Rdečega morja, ki je imel služiti mornarici. Ali ta prekop se je kmalu zasul s peskom. V 7. stoletju pred Kristom je začel Faraon Meho z gradnjo novega prekopa, ki bi bil imel voditi iz Nila v Arabski zaliv. Že so bila najtežja dela dovršena, ko je prorokovališče izreklo Faraonu prorokovanje, da bo prekop samo na korist tekmeccem Egiptčanov, Feničanom. Zato si Egiptčani niso upali dovršiti prekopa. Sto let kasneje je porabil Darij Histapis nedovršeno delo, ki se je tedaj, za časa Ptolomejev, dalje gradilo. Ali že za časa Kleopatre je bil prekop poln peska; toda zdi se, da so ga za časa cesarja Trajana zopet uredili; vsaj omenja se iz teh časov vodna pot med Kairo in sueškim zatonom. Tudi Arabci so se v 7. stoletju po Kristu posluževali prekopa iz Kaire v Rdeče morje, ki je največ rabil za prevažanje žita. Ali že v 8. stoletju je bil ta prekop popolnoma neraben in so skoro popolnoma pozabili nanj. Tekom srednjega veka se je tupatam med trgovskim svetom pojavljala misel, da bi prekopali sueško ožino, ali menili so, da tedanja tehnična sredstva ne bi zadoščala za to. Napoleon I. se je iznova poprijel te ideje ter je dal povodom svoje ekspedicije v Egipt napraviti potrebne načrte po inženirju Leperu. Ali dela Lepera so prišla do krivega zaključka, da je namreč površina Sredozemskega morja za deset metrov nižja od površine Črnega morja, vsled česar je postalo izvedenje načrta zelo dvomljivo. Šele petdeset let kasneje je dokazal Avstrijec Negrelli — po točnem izmerjenju — da so račun Lepera krivi. Leta 1858. je kedive Said imenoval Negrellija vrhovnim nadzornikom del na Suezu. Njegov naslednik je bil Ferdinand Lesseps, ki je sanje tolikih stoletij uresničil ter prebil zemeljski most med obema deloma sveta.

Dožina sueškega prekopa iznaša 160 kilometrov, a njegova širina 60—100 metrov. Kanal je 8 metrov globok. Po novih delih, ki so se začela leta 1899., in so sedaj blizu dovršene, je dosežena na dnu v celoti širina 90, a globina 10 metrov. Dva nasipi, ki segata globoko v morje, označujeta pri Port Saidu začetek prekopa. Ta nasipa sta bila potrebna, da zadržujeta od prekopa nisko blato. Zatem prihaja kanal, obkrožen od obeh strani po nasipih v jezeru Mansaleh, prerezuje grič kraj El Kantara, gre skozi jezeri Balah in Tunsah, prebija serapijske struine in prehaja v gorska jezera, na katerih koncu se že opaža plima in oseka Rdečega morja. Od mesta Sueza vodi še kanal štirih kilometrov do sueškega pristanišča in do morja.

Telefon 24-03. Istnik.